

## Ostatky Jindřicha z Lipé budou po 700 letech pietně uloženy na původním místě

5.11.2025, Brno

*Po více než roce mezioborového výzkumu se ostatky připisované Jindřichovi z Lipé – přednímu českému šlechtici a moravskému zemskému hejtmanovi – vracejí na Staré Brno. Archeologické a antropologické analýzy potvrdily, že jde o výjimečný nález, který dokládá nejen mimořádnou osobnost této doby, ale i důležitou kapitolu moravských dějin.*

Téměř rok a půl trval komplexní výzkum souboru kosterních pozůstatků několika jedinců, který byl vyzvednut při archeologickém průzkumu baziliky Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně. Jedním z nich je podle všech dostupných poznatků právě Jindřich z Lipé, nejvyšší moravský hejtman a blízký spojenec královny Elišky Rejčky. Výzkum probíhal pod koordinací Muzea města Brna ve spolupráci s Augustiniánským opatstvím a farností Staré Brno, Ústavem archeologie a muzeologie Filozofické fakulty MU a Ústavem antropologie Přírodovědecké fakulty MU.

---

*„Výzkum nám umožnil nahlédnout do života osobností, které zásadně ovlivnily politický i kulturní vývoj Moravy. Nezaměřovali jsme se však pouze na samotnou ‚tvrdou‘ vědu, ale i na tolik potřebnou popularizaci. V průběhu výzkumu proto vznikl také filmový dokument Hroby a hrobky, jehož závěrečnou část dotočíme právě v den mše. Divákům nabídne pohled na celý průběh výzkumu v přístupné a srozumitelné formě,“ uvedl Ctibor Ostrý, vedoucí oddělení historie Muzea města Brna.*

---

Z dosavadních výsledků vyplývá, že v souboru vyzvednutém v 60. letech bylo určeno několik jedinců různého věku, z nichž jeden hlavní jedinec odpovídá věkem i robustností postavy Jindřichovi z Lipé. Radiokarbonové datování potvrzuje, že ostatky pocházejí z období jeho života, a izotopová analýza naznačuje, že dotyčný jedinec měl stravu s vysokým obsahem bílkovin – tedy typickou pro příslušníky tehdejší šlechty.

---

*„Antropologická analýza zahrnovala detailní 3D dokumentaci nalezených pozůstatků, vyšetření čelní kosti na CT a osteologickou analýzu zaměřenou především na ověření závěrů, ke kterým v 60. letech minulého století docent Milan Stloukal. Jeho závěry naše analýzy potvrzují. Schránka obsahovala*

*pozůstatky minimálně 5 jedinců různého stáří. Část pozůstatků můžeme podle morfologie přiřadit jednomu jedinci, pravděpodobně mužského pohlaví, s průměrným odhadem výšky 170 cm, robustní postavy, s pokročilými degenerativními změnami na kostře. Kvůli fragmentárnosti materiálu a skutečnosti, že není možné jednoznačně rozlišit příslušnost všech celků k jednotlivým osobám, musí počkat další závěry na výsledky chemických a molekulárně-biologických analýz,” vysvětluje **Mikoláš Jurda** z Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty MU.*

---

Další přírodovědné analýzy – včetně genetických, izotopových a radiokarbonových – probíhají v rámci projektu **RES-HUM: Přípravení na budoucnost**, zaměřeného na dlouhodobou odolnost lidské kultury.

---

*„Projekt RES-HUM: Přípravení na budoucnost, který propojuje humanitní a přírodní vědy s cílem lépe porozumět odolnosti lidské společnosti v průběhu dějin. A právě výzkum předního středověkého šlechtice do toho konceptu zapadá. Bylo nesmírně zajímavé propojit různé výzkumné týmy – od kolegů z Muzea města Brna, Masarykovy univerzity, Ústavu jaderné fyziky a Archeologického ústavu Akademie věd, přes Národní muzeum, až po zahraniční partnery z Max Planck Institutu v Německu. Díky této spolupráci se nám podařilo nejen identifikovat ostatky, které s velkou pravděpodobností patřily Jindřichovi z Lipé, ale také o něco lépe poznat tuto výjimečnou historickou osobnost. “ doplňuje **Michal Vágner**, archeolog z Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty MU.*

---

## Pietní uložení po téměř osmdesáti letech

Veškeré ostatky byly pietně uloženy **5. listopadu 2025** v bazilice Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně – **na původní místo, kde byly v 60. letech objeveny**. Uloženy jsou do nerezové schránky nesoucí jméno moravského hejtmana, přičemž kosterní příměsi budou uvnitř odděleny od hlavního celku.

---

*„Jsme rádi, že můžeme po letech navrátit ostatky Jindřicha z Lipé na místo, které sám zvolil pro svůj poslední odpočinek. Je to pro nás nejen duchovní, ale i historicky významný okamžik,” říká **P. Juan Provecho**, OSA delegát Řádu sv. Augustina v ČR.*

---

## Kdo byl Jindřich z Lipé

Jindřich z Lipé patřil k nejmočnějším českým šlechticům počátku 14. století. Před nástupem Jana Lucemburského fakticky řídil české království a později působil jako nejvyšší komorník. Byl blízkým

spojencem a důvěrníkem královny **Elišky Rejčky**, s níž tvořil významné mocenské centrum tehdejších Čech a Moravy.

Pro Brno měl mimořádný význam – právě zde se soustředila jeho moravská moc a po smrti byl pohřben v bazilice, kterou Eliška Rejčka nechala vystavět.

Po téměř šedesáti letech se tak Jindřich z Lipé symbolicky vrací na místo, kde začal i uzavřel jednu z nejvýznamnějších kapitol brněnských i českých dějin.

#### **Kontakt pro média:**

*Štěpán Neubauer*

*Odbor komunikace a marketingu*

*m: 604216726*

#### **Doplňující informace:**

- **Výzkum a přírodovědné analýzy** – včetně genetických, izotopových a radiokarbonových – probíhají v rámci grantu č. CZ.02.01.01/00/22\_008/0004593 “Připravení na budoucnost: porozumění dlouhodobé odolnosti lidské kultury (RES-HUM)“.
- “Analýza starobylé DNA nám umožní přiřadit celky kostí jednotlivým jedincům. Protože se v kryptě nacházelo více jedinců, bude nás například zajímat, zda mezi těmito jedinci nebyl nějaký příbuzenský vztah a zda původ jedinců odpovídal populaci typické pro střední Evropu 14. století.” **Zuzana Hofmanová**
- „Genetické analýzy vyžadují několik časově náročných kroků, od sekvenování přes stanovení kvality DNA až po analýzu dat a výsledky tak ještě nejsou kompletní. Celkový rozsah a spolehlivost výsledků pak bude záviset na množství zachované DNA v kostech.“ **Pavλίna Ingrová**

**Ctibor Ostrý:** historik a koordinátor výzkumného projektu, Muzeum města Brna p. o.

**Michal Vágner:** archeolog, Ústav archeologie a muzeologie FF MU

**Mikoláš Jurda:** antropolog, Ústav antropologie FF MU

**Pavλίna Ingrová:** antropoložka, Ústav archeologie a muzeologie FF MU

**Zuzana Hofmanová:** archeogenetička, vedoucí Archeogen centra na Masarykově univerzitě, vedoucí výzkumné skupiny na Department of Evolutionary Anthropology Max Planck Institute.

**P. Juan Provecho:** OSA delegát Řádu sv. Augustina v ČR